

Spoorweg en mijnbouw in het Geuldal

Het Geuldalviaduct, de goederenspoorbaan tussen Montzen en Aken en de voormalige mijn in Plombières zijn mijlpalen in de economische geschiedenis van deze regio.

Tussen het Geuldal en het Drielandenpunt ligt niet alleen een aanzienlijk hoogteverschil, maar men vindt hier ook allerlei landschappelijke en historische bezienswaardigheden. Hier is een zeer gevarieerde route langs de plaatsen Moresnet, Moresnet-Chapelle, Gemmenich en Plombières uitgezet met stukken door lichte bossen met hoge, oude sparrenbomen, smalle paden met braamstruiken erlangs, brede wegen door het open weide- en akkerland en een door het ruisen van het water begeleid gedeelte over de oever van de Geul. En in de heuvels rond het Drielandenpunt biedt de route steeds weer een fantastisch uitzicht over de Drielandenregio, waarbij soms de bossen van de Belgische Eifel te zien zijn.

► **Plombières / Bleyberg:** De naam van deze plaats in het Geuldal is te danken aan de mijn die hier lag en waaruit vanaf halverwege de veertiende eeuw tot 1922 lood werd gewonnen. Nu is het voormalige mijnbouwterrein grotendeels een beschermd natuurgebied. 🇩🇪 p. 40 Zinkertsmijnbouw

▶ **Geul:** Deze kleine rivier ontspringt bij de Hebscheide Heide vlakbij de grens tussen Duitsland en België en kruist na 20 kilometer de grens met Nederland om daar een kleine 40 kilometer verderop in de Maas uit te monden. Het water van de Geul was vroeger economisch zeer belangrijk voor de omliggende dorpen. In Raeren en Eynatten profiteerden de pottenbakkers er bijvoorbeeld van en in Kelmis en Plombières werd het gebruikt voor het wassen van het galmeierts. De naam “Geul” is afkomstig van het Germaanse woord “Galia”, dat zoveel betekent als smalle, bochtenrijke rivier.

⊕ p. 88 Wandeltip “Via Gulia”

▶ **Gemmenich:** In het vlakbij de route gelegen buurtschap Völkerich woonden de ouders van César Franck, die in 1822 in Luik werd geboren en in 1890 in Parijs overleed. Hij is een van de belangrijkste organisten en componisten van de tweede helft van de negentiende eeuw.

▶ **Drielandenpunt:** Omdat de grenzen van drie landen hier bij elkaar komen, is deze plek een toeristische attractie geworden die jaarlijks door 800.000 bezoekers wordt aangedaan. Het Drielandenpunt, met zijn 322,5 meter boven zeeni-

veau het hoogste punt van Nederland, is ook een symbool voor de historisch gegroeide gemeenschappelijke kenmerken en relaties tussen de bewoners van de Drielandenregio.

➕ p. 20 Drielandenpunt

▶ **Grens Neutraal-Moresnet:** Vanuit het Drielandenpunt is de kaarsrechte grens van dit voormalige dwergstaatje duidelijk als een brandgang door het bos te zien. De route loopt hier exact naar het zuiden langs de bijbehorende grensstenen. Het is duidelijk te zien dat de grens in 1814 op de onderhandelingstafel met een liniaal getrokken werd.

➕ p. 28 Neutraal-Moresnet

▶ **Spoorwegtunnel:** In de omgeving van het Drielandenpunt is uit het dal steeds weer het geluid van rijdende treinen te horen – het traject tussen het goederenstation van Montzen en Aken kent een druk verkeer. Via de 870 meter lange Gemmenicher tunnel gaat het treinverkeer onder het Drielandenpunt door. Ten tijde van de staat Neutraal-Moresnet werd dit ook wel gekscherend de “langste tunnel van de wereld” genoemd, omdat hij het hele land Neutraal-Moresnet doorkruiste.

Aan het begin van de Eerste Wereldoorlog wisten de Belgen de opmars van het Duitse leger hier flink te vertragen door twee stoomlocomotieven in de ingang van de tunnel te plaatsen en onbruikbaar te maken. Na de Tweede Wereldoorlog werden zowel de tunnel als de rails die erin lagen door smokkelaars gebruikt. ➕ p. 42 Smokkel

▶ **Moresnet-Chapelle:**

Dit stille bedevaartsoord met zijn bekende Calvarieberg ligt aan de Jacobsweg naar Santiago de Compostela die, afkomstig uit het Preuswald, hier gelijkloopt met de historische processieweg tussen Aken en Moresnet. Volgens de overlevering werd in 1747

in Moresnet-Chapelle een boerenzoon van epilepsie genezen door een Mariabeeldje te aanbidden, waarna deze plaats uitgroeide tot een bekend bedevaartsoord.

⊕ p. 30 Pelgrimsroutes

► **Geuldalviaduct:** Op de route door het weidelandschap tussen Plombières en het Drielandenpunt is het altijd in de verte te zien en boven Moresnet deelt het de lucht in tweeën: het Geuldalviaduct, een van de langste stalen spoorbruggen in Europa. Het viaduct, 1.120 meter lang en op het hoogste punt 58 meter hoog, is tijdens de Eerste Wereldoorlog door de Duitse bezettingsmacht op de route van Aken naar Tongeren aangelegd om militaire troepen- en materiaaltransporten naar het front in Vlaanderen mogelijk te maken. 12.000 arbeiders, waaronder ook Russische krijgsgevangenen, bouwden 26 maanden lang, 24 uur per dag, aan dit viaduct. Na de Tweede Wereldoorlog moest het viaduct opnieuw opgebouwd worden. Sinds de volledige renovatie in 2004 wordt 70% van het goederenvervoer tussen de haven van Antwerpen en Duitsland over het viaduct geleid.

▶ **Moresnet:** Tegen de achtergrond van het grote Geuldalviaduct ligt het mooie dorp Moresnet, waarvan het aanzien bepaald wordt door traditionele huizen van natuursteen. Deze plaats, met in het centrum de St. Remigiuskerk, wordt al in een document uit het jaar 888 genoemd. In Moresnet waren vroeger tenminste drie landhuizen bewoond: Burg Schimper, Burg Alensberg en Schloss Bempt. Deze huizen stammen uit de tijd dat ridderfamilies heer en meester waren over hun eigen landgoederen en de mensen die erop woonden. Schloss Bempt is het enige gebouw uit deze tijd dat nog behouden is gebleven.

Route-info

- ▶ **Lengte:** 12,6 kilometer
- ▶ **Duur:** ca. 3 1/2 uur

- ▶ **Aanbevolen startpunt:**
- ▶ **Plombières, Rathaus, Place du 3ème Millénaire 1**
Bus (B): 710, halte "Plombières Place"

- ▶ **Eventuele andere startpunten:**
- ▶ **Moresnet, Rue du Village**
Bus (B): 711, halte "Moresnet Village"
- ▶ **Moresnet-Chapelle, Rue de Moresnet**
Bus (B): 396, 710, halte "Moresnet Chapelle"
Bus (NL): 396, halte "Moresnet Chapelle"
- ▶ **Drielandenpunt, Viergrenzenweg**
Bus (NL): 49, halte "Drielandenpunt"

Wandelcafés

Moresnet-Chapelle, Moresnet, Gemmenich,
Drielandenpunt